

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря
(повна назва підрозділу)
Кафедра економічної політики та безпеки
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В
ЕКОНОМІЦІ
METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCH IN
ECONOMY

рівень вищої освіти

другий (магістерський)
(бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни

обов'язкова
обов'язкова/вибіркова

мова(и) викладання

українська
українська/англійська

Робоча програма навчальної дисципліни МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальності 051 Економіка

(шифр і назва)

освітня програма Міжнародна економіка

(вказується повні назви освітніх програм)

"26" 08 2025 року. – 13 с.

Розробник(и): ПАВЛОВА Марія PhD, викладач кафедри економічної політики та безпеки

(вказати авторів, наукові ступені, вчені звання та посади)

Проект робочої програми навчальної дисципліни «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Міжнародна економіка»

МАРУЩАК Світлана к.е.н., доцент

Проект робочої програми навчальної дисципліни «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ» розглянуто на засіданні кафедри економічної політики та безпеки

Протокол № 15 від «26» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри, д.е.н., проф. ЄФІМОВА Ганна

Проект робочої програми навчальної дисципліни «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ» розглянуто навчально-методичною комісією факультету економіки та екології моря

Протокол № 16 від «12» 09 2025 р.

Голова к.е.н. доцент ІВАТА Вячеслав

Проект робочої програми навчальної дисципліни «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу к.т.н. ЛАБАРТКАВА Андрій

Робоча програма навчальної дисципліни «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 7 від «24» 09 2025 р.

Голова НМР НУК к.т.н., проф. СЛОБОДЯН Сергій

© НУК, 2025

© Марія Павлова, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	4
3. Передумови для вивчення дисципліни	4
4. Очікувані результати навчання	4
5. Програма навчальної дисципліни	4
Тематичний план навчальної дисципліни	5
Самостійна робота	6
Завдання для самостійної роботи	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування ..	6
7. Форми поточного та підсумкового контролю	7
Форми контролю результатів навчальної діяльності здобувачів та їх оцінювання	7
Поточний модульний контроль у формі тестування	8
Підсумковий контроль (залік) у формі тестування	8
8. Критерії оцінювання результатів навчання	8
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	10
10. Рекомендовані джерела інформації	9
Основна література	9
Допоміжна література	10

АНОТАЦІЯ

Тренінг-курс «Методологія наукових досліджень в економіці» має на меті формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про методологічні основи наукової діяльності та специфіку проведення досліджень у сфері економіки. Завдання курсу полягають у засвоєнні принципів та логіки наукового пізнання, методів збору, обробки та аналізу економічної інформації, формуванні навичок критичного осмислення наукових результатів та їх практичного застосування. У процесі вивчення дисципліни студенти набувають компетентностей у сфері організації та планування наукових досліджень, роботи з науковими джерелами, підготовки й оформлення наукових текстів відповідно до академічних стандартів. Курс забезпечує методологічну базу для виконання курсових, кваліфікаційних та дисертаційних робіт.

Ключові слова: методологія, економічна наука, наукові дослідження, методи аналізу, науковий текст, академічні стандарти.

ANNOTATION

The discipline “Methodology of Scientific Research in Economics” aims to provide students with a comprehensive understanding of the methodological foundations of scientific activity and the specifics of conducting research in the field of economics. The course objectives include mastering the principles and logic of scientific inquiry, methods of collecting, processing, and analyzing economic information, as well as developing skills of critical evaluation of research results and their practical application. During the course, students acquire competencies in organizing and planning scientific research, working with academic sources, preparing and formatting research papers in accordance with academic standards. The discipline provides the methodological basis for writing term papers, qualification projects, and dissertations.

Keywords: methodology, economic science, scientific research, methods of analysis, academic writing, academic standards.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньокваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	обов’язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		6-й	6-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність <u>051 Економіка</u> (код та найменування) Освітня програма <u>Міжнародна економіка</u> (найменування)	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		11-й	11-й
_____ (назва)		Лекції	
Загальна кількість годин – 60		–	–
		Практичні, семінарські	
		–	–
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи – 30 год.	Освітній рівень: <u>другий</u> <u>(магістерський)</u>	Самостійна робота	
		60 год.	60 год.
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою проведення тренінг-курсу «*Методологія наукових досліджень в економіці*» є формування у здобувачів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК3 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

СК8 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні

СК3 Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки

СК9 Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є: Міжнародна мікроекономіка та макроекономіка, Проблеми економічного розвитку

(за винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру)

4. Очікувані результати навчання

Проведення тренінг-курсу «*Методологія наукових досліджень в економіці*» передбачає формування та розвиток у здобувачів таких результатів навчання:

ПРН 1 Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем

ПРН 4 Розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень

ПРН7 Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень

ПРН 8 Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань

ПРН10 Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи організації наукового дослідження в економіці

Тема 1. Вибір теми індивідуального (групового) наукового дослідження. Методичні аспекти формулювання мети та завдань [1], [2]

Тема 2. Пошук та опрацювання наукових джерел. Використання баз даних (Google Scholar, Scopus, WoS) [3], [4]

Тема 3. Самоаналіз та рецензування підготовлених оглядів літератури. Групова дискусія [5]

Тема 4. Постановка гіпотези та вибір методів дослідження в економіці (практичне завдання) [6], [7]

Тема 5. Розробка плану та структури індивідуальної наукової роботи [8], [9]

Тема 6. Самоаналіз і взаємне рецензування дослідницьких планів. Моделювання «міні-захисту» [10]

Змістовий модуль 2. Методи та інструменти економічних досліджень

Тема 7. Використання статистичних даних та емпіричних баз (IMF, World Bank, OECD, Eurostat) у дослідженні [11], [12]

Тема 8. Розробка кейсів з використанням кількісних і якісних методів дослідження [13], [14]

Тема 9. Презентація кейсів та групова симуляція дослідницького семінару [15]

Тема 10. Самоаналіз і взаємна оцінка кейс-завдань. Розробка рекомендацій для вдосконалення [16]

Змістовий модуль 3. Академічні стандарти та наукова комунікація

Тема 11. Стандарти оформлення наукових текстів. Використання стилів APA, Chicago, Harvard [17], [18]

Тема 12. Практикум з академічної доброчесності: антиплагіат, етика цитування [19], [20]

Тема 13. Підготовка наукової презентації (PowerPoint, Prezi, Canva) та виступу [21]

Тема 14. Взаємне рецензування та симуляція наукової конференції [22]

Тема 15. Підсумковий воркшоп: як стати успішним дослідником-економістом (професійні компетентності, практичні навички, розвиток критичного мислення) [23], [24]

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
лек		пр	с.р.	лек		пр	с.р.	
Змістовий модуль 1. Основи організації наукового дослідження в економіці								
Тема 1. Вибір теми індивідуального (групового) наукового дослідження. Методичні аспекти формулювання мети та завдань	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 2. Пошук та опрацювання наукових джерел. Використання баз даних (Google Scholar, Scopus, WoS)	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 3. Самоаналіз та рецензування підготовлених оглядів літератури. Групова дискусія)	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 4. Постановка гіпотези та вибір методів дослідження в економіці (практичне завдання)	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 5. Розробка плану та структури індивідуальної наукової роботи	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 6. Самоаналіз і взаємне рецензування дослідницьких планів. Моделювання «міні-захисту»	4	–	–	4	4	–	–	4
Разом за змістовим модулем 1	24	–	–	24	24	–	–	24
Змістовий модуль 2. Методи та інструменти економічних досліджень								
Тема 7. Використання статистичних даних та емпіричних баз (IMF, World Bank, OECD, Eurostat) у дослідженні	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 8. Розробка кейсів з використанням кількісних і якісних методів дослідження	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 9. Презентація кейсів та групова симуляція дослідницького семінару	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 10. Самоаналіз і взаємна оцінка кейс-завдань. Розробка рекомендацій для вдосконалення	4	-	-	4	4	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	16	–	–	16	16	–	–	16
Змістовий модуль 3. Академічні стандарти та наукова комунікація								
Тема 11. Стандарти оформлення наукових текстів. Використання стилів APA, Chicago, Harvard	4	–	–	4	4	–	–	4

Тема 12. Практикум з академічної доброчесності: антиплагіат, етика цитування	4			4	4			4
Тема 13. Підготовка наукової презентації (PowerPoint, Prezi, Canva) та виступу	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 14. Взаємне рецензування та симуляція наукової конференції	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 15. Підсумковий воркшоп: як стати успішним дослідником-економістом (професійні компетентності, практичні навички, розвиток критичного мислення)	4	-	-	4	4	-	-	4
Разом за змістовим модулем 3	20	–	–	20	20	–	–	20
Усього	60	-	-	60	60	-	-	60

Самостійна робота

1. Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів:

- підготовка кейсів (включає ознайомлення з теоретичним матеріалом, виконання практичного завдання та презентації (обсяг однієї роботи – до 5 аркушів А4) – **3 год** ;
- презентація – 1 год на кейс;
- обговорення презентації – 1 год на кейс; – підготовка і проведення контрольних заходів – **2-3 год. на 1 захід.**

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль І			
1	Підготовка кейсів	27	27
2	Презентація кейсів	9	9
3	Обговорення презентацій	9	9
4	Підготовка до МКР 1	3	2
5	МКР 1	2	2
6	Підготовка до МКР 2	3	2
7	МКР 2	2	2
8	Підготовка до заліку	3	3
9	Залік	2	2
...	<i>Разом за модулем І</i>	60	60

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме: – робота з літературою;

- пояснення;
- дискусія;
- демонстрування;

- евристична бесіда; – відеометод;
- практична робота;
- дидактична гра; – інструктаж;
- письмові заліки.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: –
екзамени;

- стандартизовані тести;
- кейси; – презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача оцінюються за 100-бальною системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамєну. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках здобувач може набрати від 60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного екзамєну в загальній системі оцінок – **10 балів**. Право здавати заключний екзамєн дається здобувачу, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності здобувачів та їх оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
Кейси	
7	Робота виконана в повному обсязі, має визначену структуру, відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає чітку логіку викладення матеріалу та висновків. Презентація логічно доповнює звіт, відповідає меті та сприяє її досягненню. Здобувач демонструє розуміння матеріалу, правильно використовує педагогічні прийоми та методи. Звіт оформлено у відповідності з встановленим вимогам.
6	Робота виконана з незначними відхиленнями і недоліками, має визначену структуру, відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає чітку логіку викладення матеріалу та висновків. Презентація доповнює звіт, відповідає меті та сприяє її досягненню. Здобувач демонструє розуміння матеріалу, правильно використовує педагогічні прийоми та методи, допускає незначні помилки при застосуванні методик. Звіт оформлено у відповідності з встановленим вимогам.
5	Робота виконана з певними недоліками, має визначену структуру, в переважній частині відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає викладення матеріалу та висновків. Презентація доповнює звіт, відповідає меті, має ознаки формального виконання. Здобувач демонструє переважне розуміння матеріалу, правильно використовує педагогічні прийоми та методи, допускає незначні помилки при застосуванні методик. Звіт оформлено правильно.

4	Робота виконана з певними недоліками, має визначену структуру, в переважній частині відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає викладення матеріалу та висновків. В роботі спостерігається певна непослідовність. Презентація відображає матеріал звіту. Здобувач демонструє часткове розуміння матеріалу, знання і принципи використання педагогічних прийомів та методів, допускає помилки при застосуванні методик. Звіт оформлено з певними недоліками.
3	Робота виконана з недоліками, частково відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає матеріал згідно завдання кейсу. В роботі спостерігається певна непослідовність, завдання виконані не в повному обсязі. Презентація відображає матеріал звіту, має ознаки формального виконання. Здобувач демонструє часткове розуміння матеріалу, окремі принципи використання педагогічних прийомів та методів, не враховує в повній мірі можливості правильного застосування педагогічних методик. Звіт оформлено з певними недоліками.
2	Робота виконана з недоліками, підготовлений звіт містить не всі завдання кейсу. В роботі спостерігається певна непослідовність, завдання виконані не в повному обсязі. Презентація має ознаки формального виконання. Здобувач демонструє розуміння окремих прийомів та методів викладання, не враховує в повній мірі можливості правильного застосування педагогічних методик. Звіт оформлено з суттєвими недоліками.
1	Робота містить окремі результати, виконання формальне. Презентація має ознаки формального виконання. Здобувач володіє інтуїтивне розуміння прийомів та методів викладання. Звіт оформлено з суттєвими недоліками.
0	Здобувач не виконує кейс
Максимальна оцінка здобувача за даний компонент програми – 63 бали (9 робіт по 7 бали)	

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15,0	13,5	12,0	10,5	9,0	7,5	6,0	4,5	3,0	1,5
Максимальна оцінка здобувача за даний компонент програми: 15 балів (30 тестів по 0,5 бала)										
Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	12,0	10,8	9,6	8,4	7,2	6,0	4,8	3,6	2,4	1,2
Максимальна оцінка здобувача за даний компонент програми: 12 балів (24 теста по 0,5 бала)										
Форма контролю					Максимальна кількість балів					
Виконання кейсів та їх презентація					9*7 балів = 63 бали					
Поточний модульний контроль					1*15+1*12 балів = 27 балів					
Всього					90					

Підсумковий контроль (залік) у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Максимальна оцінка здобувача за даний компонент програми: 10 балів (20 тестів по 0,5 бала)										

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Вид роботи	Кількість балів	
			Денна форма	Заочна форма
ЗМ 1	Тема 1.	Кейс тренінгового заняття 1	4	4

	Тема 2.	Кейс тренінгового заняття 2	4	4
	Тема 3.	Кейс тренінгового заняття 3	4	4
	Тема 4.	Кейс тренінгового заняття 4	4	4
	Тема 5.	Кейс тренінгового заняття 5	4	4
	Тема 6.	Кейс тренінгового заняття 6	4	4
	ПМК	Тест	10	10
ЗМ 2	Тема 7.	Кейс тренінгового заняття 7	4	4
	Тема 8.	Кейс тренінгового заняття 8	4	4
	Тема 9.	Кейс тренінгового заняття 9	4	4
	Тема 10	Кейс тренінгового заняття 10	4	4
	ПМК	Тест	10	10
ЗМ3	Тема 11.	Кейс тренінгового заняття 11	4	4
	Тема 12.	Кейс тренінгового заняття 12	4	4
	Тема 13.	Кейс тренінгового заняття 13	4	4
	Тема 14.	Кейс тренінгового заняття 14	4	4
	Тема 15.	Кейс тренінгового заняття 15	4	4
	ПМК	Тест	15	15
	Підсумковий контроль	Залік	10	10
	Сума балів за тренінг-курс		100	100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо);
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова та художня література, нотні партитури тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації Основна література

1. Савчук В. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2020.
2. Бакуменко В. Д. Основи наукових досліджень: навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2019.
3. Booth W. C., Colomb G. G., Williams J. M. *The Craft of Research*. – Chicago: University of Chicago Press, 2016.
4. Hart C. *Doing a Literature Review*. – London: Sage, 2018.
5. Сухарев О. С. Методологія економічних досліджень. – М.: Инфра-М, 2017.
6. Creswell J. W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. – Sage, 2018.
7. Bryman A. *Social Research Methods*. – Oxford: Oxford University Press, 2016.
8. Шевченко Л. С. Основи наукової творчості. – Харків: Право, 2021.

9. Saunders M., Lewis P., Thornhill A. *Research Methods for Business Students*. – Pearson, 2019.
10. Flick U. *An Introduction to Qualitative Research*. – Sage, 2018.
11. World Bank Open Data – <https://data.worldbank.org>
12. IMF Data – <https://data.imf.org>
13. OECD Data – <https://data.oecd.org>
14. Eurostat Database – <https://ec.europa.eu/eurostat>
15. Yin R. K. *Case Study Research and Applications*. – Sage, 2018.
16. Punch K. F. *Introduction to Social Research*. – Sage, 2014.
17. Publication Manual of the American Psychological Association. – APA, 7th ed., 2020.
18. The Chicago Manual of Style. – University of Chicago Press, 17th ed., 2017.
19. Macfarlane B. *Researching with Integrity*. – Routledge, 2009.
20. Pimple K. D. *Six Domains of Research Ethics*. – Bloomington, 2002.
21. Alley M. *The Craft of Scientific Presentations*. – Springer, 2018.
22. Rowe G. *Communicating Science Effectively*. – National Academies Press, 2017.
23. Phillips E. M., Pugh D. S. *How to Get a PhD*. – Open University Press, 2016.
24. Becker H. *Writing for Social Scientists*. – Chicago: University of Chicago Press, 2007.

Допоміжна література

1. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556 VII. URL: http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111_zakon_ukrayiny_pro_vyschu_osvitu.
2. Стандарт вищої освіти. 051 Економіка, бакалавр, 13.11.2018 р. № 1244, 2018/2019 для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyiosviti>
3. Стандарт вищої освіти. 051 Економіка, магістр 04.03.2020 р. № 382, 2020/2021 для другого (магістерського рівня) вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyiosviti>
4. Офіційний сайт НУК. URL: <https://nuos.edu.ua/>
5. Освітня програма. Галузь знань – 05 «Соціальні і поведінкові науки». Спеціальність – 051 Економіка. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. URL: https://nuos.edu.ua/bachelor_spec/05-socialni-ta-povedinkovi-nauki/
6. Освітня програма. Галузь знань – 05 «Соціальні і поведінкові науки». Спеціальність – 051 Економіка. Другий (магістерський) рівень вищої освіти. URL: https://nuos.edu.ua/magister_spec/05-socialni-ta-povedinkovi-nauki/
7. Болілий В.О., Дмитрук В.І., Кушнар'єв В.В. Використання інноваційних практик у вищій школі: сутність та управління. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2019. Вип. 177. Ч. I. С. 61-66. 8. Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ: KAS Policy Paper. За заг. ред. Ніколаєва Є.Б. К.: Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні, 2017. 61 с. URL: http://www.kas.de/wf/doc/kas_49848-1522-13-30.pdf?170911150030
9. Гайдаржийська О. М., Щепіна Т. Г., Білобловська А. І. Методика викладання фінансових дисциплін. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2019. Вип. 33. С. 189-193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2019_33_39
10. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
11. Димчук А.В., Євстафієва Ю.М. Сучасні вимоги до викладача вищої школи. Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти : зб.

наук. пр. III міжнар. наук.-метод. конф., м. Кам'янець-Подільський, 4 жовт. 2019 р. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2019. С. 106-108.

12. Інклюзія від А до Я : нормативно-правові та методичні основи роботи педагогічних працівників в інклюзивно-освітньому середовищі : практ. посіб. / уклад.: Н.В. Тарасенко, Л.В. Кондрацька, О.І. Рассказова. Харків : ТОВ «Типографія «КСК», 2019. 98 с. URL: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/1155>

13. Калашник В.Л., Олексієнко О.Г. «Ідеальна» лекція у вищій школі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2018. № 151 (1), С. 82-84. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151\(1\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151(1)_20)

14. Коваленко М.А., Ломоносова О.Е., Швороб Г.М. Методи викладання економіки у сучасній вищій школі : наук.-метод. посіб. Херсон : ОЛДИ ПЛЮС, 2019. 219 с.

15. Кожухар О.А. Інноваційні методи проведення занять : метод. посібник. Чернігів, 2017, 24 с.

16. Мешко О.І. Психологія вищої школи. Практикум: навчально-методичний посібник для здобувачів закладів вищої освіти. Тернопіль : «Вектор», 2021. 92 с.

17. Мізюк В.А. Змішане навчання як інноваційний підхід інтеграції навчального процесу у закладах освіти. Науковий вісник Миколаївського національного

18. Мізюк В.А. Лекція у сучасному закладі вищої освіти в умовах змішаного навчання. *Збірник наукових праць*. 2020. Вип. 90. 135-141. 19. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для студ. вузів. К. : ЦНЛ, 2017. 472 с.

20. Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти : зб. наук. праць. Ч. 1. Тернопіль. 2019. С. 193–195. URL: <http://188.190.33.55:7980/jspui/bitstream/123456789/6667/1/193-195.pdf>

21. Радченко О. Я., Кодлюк Я. П. Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації для викладачів, магістрантів та здобувачів закладів вищої освіти. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2021. 35 с.

22. Цвігун А. Т., Євстафієва Ю. М., Бучковська В. І. Лекції і їх ефективність у вищій школі. Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти : зб. наук. пр. III міжнар. наук.-метод. конф., м. Кам'янець-Подільський, 4 жовт. 2019 р. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2019. С. 193-195.

23. Starting Point: Teaching and Learning Economics. Веб-сайт. URL: <https://serc.carleton.edu/econ/index.html>.

24. Stiglitz, J. (2021). *Globalization and Its Discontents Revisited*. W.W. Norton.

25. Rodrik, D. (2020). *Straight Talk on Trade: Ideas for a Sane World Economy*. Princeton University Press.

26. OECD (2022). *International Trade by Commodity Statistics*.

27. UNCTAD (2021). *Trade and Development Report*.

28. European Commission (2022). *EU Trade Policy Review*.

29. Krugman, P., Obstfeld, M., & Melitz, M. (2022). *International Economics: Theory and Policy*. Pearson.

30. Salvatore, D. (2021). *International Economics*. Wiley.

31. Baldwin, R., & Evenett, S. (2020). *COVID-19 and Trade Policy: Why Turning Inward Won't Work*. CEPR Press.

32. World Bank (2022). *World Development Report*.

33. IMF (2023). *World Economic Outlook*.